

เทศน์เช้า วันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๑

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เพราะธรรมชาติเวลาเทศน์ออกไปมันมีฤทธิ์มีเดช มีฤทธิ์มีเดชเพราะว่ามันข่มขี้เกิเลสได้ แต่ถ้าไม่มีฤทธิ์มีเดช มันคำพูดเหมือนกัน แต่มันข่มขี้เกิเลสไม่ได้หรอก แล้วกิเลสมันก็ไม่ยอมรับด้วย

คูสิ อย่างอาทิตย์ที่แล้ว เห็นไหม พวกโยมถามว่าเวลาเราไปบวชพระ ทำไมอุปัชฌาย์ถึงบอก “เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ” ทำไมไม่บอกดวงแก้ว ทำไมไม่บอกกลิ่น ทำไมไม่บอกเรื่องทำความสงบของใจ?

เราบอกว่าถ้าทำความสงบของใจ เห็นไหม ถ้าพูดประสาเราโดยสามัญสำนึก ไอ้เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ พวกเรามองเป็นของพื้นๆ นะ ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง เป็นของพื้นๆ เลย เป็นของที่แทบไม่มีค่าเลย แต่ถ้าเป็นกลิ่นนี่ โอ้..เป็นฉานสมบัติ อู๋..มีค่า

แต่ถ้าเป็นผู้ปฏิบัตินะ ตรงนั้นถ้าพูดถึงสภาวะตรงนี้นะ คนคิดหมดเลย ถ้าพูดถึงตรงนี้มีคนคิด เพราะอะไร เพราะว่าสิ่งนี้มันเป็นสิ่งที่ปรารถนาใช้ใหม่ มันคิดเพราะอะไร คิดเพราะมันแบบว่าในสมัยก่อนพระพุทธเจ้าจะตรัสรู้ขึ้นมา มันมีฤทธิชัยไพร เขาก็ทำได้อยู่แล้ว เรื่องเพ่งกลิ่นเขาทำได้อยู่แล้ว เรื่องสมบัติเขาทำได้อยู่แล้ว ถ้าไปพูดอย่างนั้นปื๊าศาสนาแทบไม่มีค่าเลย

แต่ทางพวกเรา พวกสามัญสำนึกบอกมีค่ามากมาย เพราะมันเป็นกลิ่นใช้ใหม่ มันเป็นสมบัติ มันเป็นฉาน มันทำให้มีฤทธิ์มีเดช แต่ถ้ามันเป็นสัมมาทิฐิ เป็นความเห็นถูกต้อง พระพุทธเจ้าบอกเกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ เพราะเกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ มันเป็นคำบริกรรมก็ได้ เป็นคำบริกรรมแล้วมันเป็นสะพานทอดเข้าไปหาปัญญาได้ไง เพราะอะไร?

เพราะพวกเราคิดกันที่เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ แล้วการที่จะเข้าผ่านตรงนี้ไปได้ มันก็ต้องมีสมาธิเป็นพื้นฐาน ถ้ามีสมาธิเป็นพื้นฐาน ถ้าเราบอกว่าเป็นกสิณเป็นเรื่องสมาธิ มันก็คิดที่สมาธิไง พอทำแล้วมันก็เข้าเป้าแล้วใช่ไหม?

ไอนี้มันไม่เข้าเป้า เรื่องกสิณและสมาธิไม่ใช่เข้าเป้า มันเป็นพื้นฐานเฉยๆ พื้นฐานเข้าไป เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ มันเอามาเป็นคำบริกรรมก็ได้ เอามาเป็นวิปัสสนาก็ได้ ถ้าวิปัสสนาเพราะอะไร?

เราทะลุผิวหนัง เราคิดกันที่ผิวหนัง แล้วเราทะลุผิวหนังเราก็ด้วยสามัญสำนึกใช่ไหม เราก็ตะลุผิวหนัง นึกเอาสิ แสงเลเซอร์มันก็ยิงทะลุได้ เพราะว่าเวลามันตรวจภายในเขาแผ่ทะลุได้ แล้วมันได้ประโยชน์อะไรขึ้นมา?

มันทะลุผิวหนังมันทะลุด้วยปัญญา ถ้าทะลุผิวหนังด้วยปัญญา ปัญญามันจะเกิดขึ้นใหม่ ดุติ ดูเวลาเราเห็นผิวหนัง เห็นไหม รูขุมขนมันแยกส่วนขยายส่วนได้เลย รูขุมขนนี้มันแยกออกขึ้นมา แล้วมันจะกลับมาเป็นสภาวะเดิม มันแยกออก สภาวะนี้วิภาคะ นี่การแยกส่วนขยายส่วน ถ้าแยกส่วนขยายส่วน นี่ปัญญามันเกิดอย่างนี้ แต่เกิดอย่างนี้มันเกิดขึ้นมาได้อย่างไรถ้าจิตไม่เป็นสมาธิ

แสงเลเซอร์หรือว่ามีด หรือสิ่งต่างๆ ที่ใช้ฟันเข้าไป มันก็ฟันเข้าไปโดยวิทยาศาสตร์เฉยๆ แต่ถ้าเป็นปัญญามันแยกส่วน มันทำให้ภาพเคลื่อนไหว ภาพขยายส่วนออกไป พอภาพขยายส่วนออกไป เราเห็นรูขุมขนของเราว่ารูขุมขนเรามันเป็นอะไร ข้างในใต้ผิวหนังมันมีเลือดมีน้ำหนอง มันเป็นอาหารอะไรของขน ขนมันอาศัยอยู่ได้อย่างไร แล้วผิวหนังนี้มันรักษาได้อย่างไร แล้วมันหยุดอยู่ชั่วคราวได้อย่างไร เห็นไหม ปัญญามันเกิด มันเกิดอย่างนี้

ถึงว่าเกสา โลมา นขา ทันตา ตโจสำคัญ แต่พวกเรามองไปเห็นเป็นเรื่องสามัญสำนึก เป็นเรื่องธรรมดา แล้วโดยความรู้สึกของเรา เราก็คิดกันอย่างนั้น เรื่องกสิณ เรื่องฌานสมาบัติต้องเหนือกว่าเกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ

แต่ในทางปัญญานะต่ำกว่า ต่ำกว่าเยอะด้วย ต่ำกว่าเยอะมากเลยเพราะพระพุทธเจ้าไม่เกิดขึ้นมาทำไมฤาษีชีไพรเขาหะเหินเดินฟ้าได้ละ ไอนั้นที่เขาหะเหินเดินฟ้าเขาใช้อะไร แล้วฤาษีชีไพรที่เขา

ทำความเข้าใจสมาบัตินั้น อันนั้นอะไร มันไม่ใช่กสิณหรือ ไม่ใช่ความว่างหรือ เป็นความว่างอยู่ แล้วความว่างมันได้อะไรถ้าไม่มีปัญญามันขึ้นมา แล้วปัญญามันอยู่ไหน นี่ศาสนาพุทธสำคัญตรงนี้ไง

ศาสนาพุทธสำคัญตรงนี้ สำคัญว่าปัญญาความรอบรู้ในกองสังขาร รอบรู้ในความคิดใจ เอาสังขาร ความคิด ความปรุง ความแต่ง นี่มาเป็นปัญญาของเรา จากเป็นโลกียปัญญา ปัญญาเราใช้สมองเราใช้ในเรื่องของโลก แต่ถ้ามันพลิกกลับมาด้วยความว่างมันเป็นสากลแล้ว ความเป็นสากล เห็นไหม ภราดรภาพ ความเสมอภาคของสมาธิ แล้วปัญญาเกิดอย่างไรทีนี้ ถ้าสมาธิแล้วปัญญาเกิดไม่เป็นแล้ว

ถ้าปัญญาเกิดเป็นโดยอัตโนมัติ อาพาธจะต้องเป็นพระอรหันต์ไปแล้ว ฤทธิชีพรต้องเป็นพระอรหันต์ไปหมดเลย แต่เขาเป็นไม่ได้เลยเพราะเขาไม่ได้สร้างมา ปัญญาอย่างนี้ ปัญญาที่ลึกซึ้งอย่างนั้นมันจะเกิดขึ้นมาได้อย่างไร นี่ถึงทอดสะพานอันนี้ไว้ไง

อุปมาซึ่งทอดสะพานเกสา โลมา นขา ทันดา ตโจ ถ้าไม่บอกกรรมฐาน ๕ นี่บวชพระไม่สำเร็จเป็นพระ ไม่สำเร็จเป็นพระเลย แล้วสำเร็จเป็นพระขึ้นมาเพราะมันทอดเข้ามาถึงอริยมรรค มันทอดเข้ามาถึงความเห็นจากภายใน ทอดเข้ามาถึงหัวใจ

ถ้าหัวใจมันทอดเข้ามาอย่างนี้ปั๊บ มันทอดสะพานไว้ให้เราก้าวเดินตาม แต่พวกเราเข้าใจไม่ถึงไปเห็นมันไม่มีคุณค่าไง แต่ถ้าเห็นคุณค่าจากหัวใจนะ มันจะเห็นสภาวะแบบนั้นนะ แล้วจะไม่คิดอะไรเลย ไม่คิดในความเห็นของเรา

เราหาสมาธิปรนเปรอมันนะ ธาตุ ๔ ขันธ์ ๕ ธาตุ ๔ มันเป็นเรื่องของร่างกาย แต่ขันธ์ ๕ เป็นความคิด เห็นไหม ธาตุ ๔ ขันธ์ ๕ ไม่ใช่ธรรม ธาตุ ๔ ขันธ์ ๕ เป็นการแสดงออกของธรรม ที่ว่าเวลาพระอรหันต์สิ้นกิเลสไปแล้ว การแสดงออกก็แสดงออกจากขันธ์ ๕ นี่แหละ แสดงออกจากสื่อความหมายนี่แหละ แต่พลังงานอันสะอาดมันสื่อออกมา

แต่ของเราพลังงานนี้มันสกปรกอยู่แล้ว พอสกปรกอยู่แล้วมันเป็นอวิชชา มันไม่เข้าใจ มันก็ดูคือนั่นเนื้อเดียวกันหมดเลย พอพูดเป็นเนื้อเดียวกันหมด มันก็เป็นสามัญสำนึกไง แล้วธรรมะโดยสามัญ

สำนึกไง เราว่าสามัญสำนึกเพราะเราทำอะไรไม่ได้ขึ้นมา เราก็ว่าฉานโลกียะนี้มันของสูงส่งเพราะอะไร เพราะเราทำไม่ได้ แต่พอทำได้ขึ้นไปแล้วมันก็ไปไม่รอด นี่มีฤทธิ์มีเดชอย่างนี้

ถ้ามันมีฤทธิ์พิเศษเพราะมันรู้ว่าสิ่งทำอย่างนี้แล้วจะไปติดข้องอะไร จากผ่านประสบการณ์นี้
ไปมันจะผ่านอะไร ถ้าผ่านอะไรไป วิธีการผ่านมันจะผ่านอย่างไร มันต้องผ่านวิธีการอย่างนี้เข้าไปๆ นี่
วิธีการอย่างนี้เข้าไปเหมือนเราเลี้ยงเด็กเลย เลี้ยงเด็ก คุณติ ถ้ามันให้ตามใจมัน มันก็อยู่ประสาของมันใช่
ไหม เราต้องให้ความรู้เขา ต้องให้มีการศึกษากับเขา เพื่ออะไร เพื่อให้เขาดำรงชีวิตของเขาได้

นี่ก็เหมือนกัน เกสา โลมา นขา ทันดา ตโจ เราฝึกพระใหม่ไง พระใหม่ผู้บวชใหม่ขึ้นมาต้องทอดสะพานให้เขาเลย ถ้าเขาเดินสะพานนี้ขึ้นไปแล้วเขาจะซึ่งมาก เวลาครูบาอาจารย์ท่านผ่านไปแล้วท่านบอกว่ากราบพระพุทธเจ้าด้วยหัวใจนะ “ท่านรู้ได้อย่างไร ท่านรู้ได้อย่างไร” มันเป็นเรื่องที่กลับกับโลก มันเป็นปัญญาหมกกลับจากความเห็นของเราทั้งหมดเลย ปัญญาของเราหมุนไปตามปัญญาของเรา มันจะเป็นไปของเรา

แต่ปัญญาธรรมะมันปัญญาหมุนกลับ แล้วปัญญาหมุนกลับนี้ทวนกระแสเข้าไป แล้วทวน
กระแสอย่างไร นี่ทวนกระแสเพราะเราบอกเราทวนกระแสกัน เราก็ทวนกระแสแล้ว เราทวนกระแส
ด้วยการจัดตั้งไง เราบอกนี้ธรรมะพระพุทธเจ้าแล้วเราก็ศึกษากัน แล้วนี่ทวนกระแสแล้วซึ่งมาก ซึ่งมาก
ตรรกะทั้งนั้นล่ะ เพราะอะไร เพราะมันออกมาจากอวิชชา ออกมาจากความไม่รู้

ธรรมะของพระพุทธเจ้า ธรรมะพระพุทธเจ้ามันวิเศษอยู่แล้วแต่เอาความไม่รู้ไปศึกษาไง แล้วมันก็ย้อนกลับมาเป็นโลกียปัญญา ถ้าสูงกว่านั้นก็เป็นจินตมยปัญญา มันไม่เป็นภาวานามยปัญญาเพราะอะไร เพราะจิตมันไม่ปล่อยวาง มันไม่ปล่อยก่อน มันต้องปล่อยก่อน รณะอยู่ในเกียร์ เราคิดเครื่องไม่ได้หรือหрок ความรู้สึกเราอยู่ตลอดเวลา รถคิดเครื่องปั๊บ รถมันจะวิ่งทันทีเลย แต่ถ้ามันปลดเกียร์ว่างก่อนแล้วเราคิดเครื่อง มันถึงคิดเครื่องได้

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าความคิดเรายังเป็นปฏิกชนของเรา เป็นความคิดของเราอยู่ มันเป็นปัญญาไปไม่ได้ มันต้องปลดให้ว่าง การปลดให้ว่างนี้สมาธิไง ปลดให้สามารถเป็นเกียร์ว่าง พอเกียร์ว่างเสร็จ

แล้ว ถ้าเกียร์ว่างธรรมดา นี่ว่างๆๆ ถ้าไม่ใส่เกียร์รถก็ออกไม่ได้อีก มันยากตรงนี้ไง ยากที่เราต้องปลดให้ว่างก่อนเพื่อจะสตาร์ทเครื่องให้ได้

สตาร์ทเครื่องคือจิตมันจะเริ่มมีพื้นฐานของมัน ภาวสวะ ภพ อยู่ที่นี่ ความรู้สึกอยู่ที่นี่ เห็นไหม ทวนกระแสเข้ามา นี่ปัญญามุมกลับ

ปัญญอันหนึ่งปัญญาทำให้มันสงบเข้ามา แล้วพอเข้าเกียร์ว่างเสร็จแล้วติดเครื่องแล้ว ถ้าใส่เกียร์ไม่เป็นวิปัสสนาไม่เกิด วิปัสสนาไม่เกิดเป็นไปไม่ได้อีก นี่โลกุตตรปัญญา ปัญญอันหนึ่งปัญญามุมกลับไง ปัญญามุมกลับนี้ภาวนามยปัญญาเกิดอย่างนี้ ปัญญาไม่ได้เกิดจากสมองไง

สิ่งที่เป็นสมอง แล้วตรงไหนมันเป็นสิ่งที่ชี้ขาดว่ามันเป็นปัญญาอะไรละ ความชี้ขาดอันนี้มันเป็นปัจจัยตั้งไข่ไหม แล้วคนเราไม่เคยเห็นไม่เคยผ่านมันจะพูดอย่างนี้ไม่ได้ พอพูดอย่างนี้ไม่ได้มันก็สื่อความหมายกันไม่ได้ ว่ามรรคผลเป็นเรื่องปัจจัยตั้ง เป็นเรื่องส่วนบุคคล สื่อกันไม่ได้ เป็นไปไม่ได้ ทำไมครูบาอาจารย์เราท่านคุยกันรู้เรื่องละ?

“ธรรมสากัจฉา เอตัมมังคะละมุตตะมัง” เคยผ่านขนาดไหน เอ็งเข้าได้เกียร์ ๑ เอ็งก็พูดได้เกียร์ ๑ เกียร์เดียว เอ็งเข้าได้เกียร์ ๒ เกียร์ ๓ เกียร์ ๔ เอ็งจะเข้าได้อย่างไร เพราะการตบเกียร์เข้าแต่ละเกียร์มันเป็นตำแหน่งต่างกันไข่ไหม ตำแหน่งของคันเกียร์ที่มันไป เฟืองมันต่างกันไหม มันต่างกัน แล้วการทดของเฟืองก็ต่างกัน ทุกอย่างต่างกัน

แล้วผลของการที่วารถมันเล่นไปด้วยความเร็วของเกียร์รถมันก็ต่างกัน มรรคผลต่างกันหมด ไม่มีอันเดียวกันหรอก ต่างกันหมดเลย ต่างกันเพราะเกียร์มันคนละเกียร์ เฟืองมันคนละเฟือง ความเป็นไป ความต้องการ แต่มันสำคัญเหมือนกันหมด ถ้าเกียร์ ๑ ออกไม่ได้ ไม่มีเกียร์ ๑ ออกมา รถน้ำหนักหนักมาก รถไปไม่ได้หรอก ออกเครื่องดับๆ ถ้าเราไปใส่เกียร์สูง เราต้องใส่เกียร์ต่ำ แล้วเกียร์ต่ำขึ้นมาเพื่อให้รถมันเคลื่อนไปได้

จิตก็เหมือนกัน กิเลสมันหนา ความรู้สึกมันเกาะหัวใจนักหนา แล้วทำอย่างไรให้มันเคลื่อนไหวไปได้ การเคลื่อนไหวไปมันผ่านแต่ละขั้นตอนขึ้นไปๆ มันผ่านไปแล้วมันถึงที่สุดเป้าหมาย

มันอย่างไร แล้วถ้าถึงที่สุด เร่งถึงที่สุดแล้วตบเกียรติ ๒ อย่างไร ผลของการกระทำต่อไปมันเป็นไปอย่างไร

นี่ถึงบอกมันมีฤทธิ์มีเดชตรงนี้ ว่าธรรมะนี้มันมีฤทธิ์มีเดชถ้าใจเป็นธรรม ถ้าใจไม่เป็นธรรม ธรรมะมันออกมาจากความจำ ธรรมะมันออกมาแต่เสียง มันไม่มีความรู้สึกรอก มันไม่มีธรรมออกมาด้วย แต่ธรรมออกมาด้วย ธรรมออกมาจากความรู้สึกอันนี้ไง มันถึงแก้ไขได้ มันถึงเปลี่ยนแปลงได้

คูติ ปัจจุบันเห็นไหม เราจับรถได้เป็นหมดแหละ เจอใครก็จับรถเป็นจับรถได้ แต่ซ่อมไม่เป็น แต่ผู้รู้จริงเขาต้องจับรถได้ ซ่อมได้ รู้ได้ทุกวิธีการถึงทำได้ นี่คือธรรมะแท้ ธรรมะแท้ต้องเอาตัวเองรอดได้ ปัจจุบันเห็นไหม สิ่งที อดตา หิ อดตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน มันพึ่งตัวเองได้ มันสามารถสร้างตัวเองได้ มันทำไมจะช่วยเหลือคนอื่นไม่ได้ ถ้าเราสร้างตัวเราเองไม่ได้ เราซ่อมไม่เป็น เราทำไม่เป็น เราก็ซื้อเทคโนโลยีเขามาใช้ ถอยมาใช้ แล้วถ้ามันเสียทำอะไรไม่เป็นหรือ

เราอาศัยกันอย่างนี้ ความคิดโลกๆ ใจ อาศัยของเขามันเป็นธรรมะที่จำมา ธรรมะที่ความเป็นไป แต่เป็นธรรมใหม่..เป็น ถ้าไม่ศึกษาเลย ไม่มีปรีชาเลย มันก็ไม่มีช่องทาง มันต้องมีช่องทางขึ้นมา แต่การประพฤติปฏิบัติ ปรีชา ปฏิเวธไม่มี ปรีชาต้องมีปฏิบัติ จากปฏิบัติถึงปฏิเวธ แล้วพอปฏิบัติ ปฏิบัติเกิดอย่างไร

ถ้ามันรู้มากเกินไปสินะ ตามแต่ทฤษฎีวางไว้ แล้วซ่อมอะไรก็ไม่กล้าหยิบเลย ถอดมาแล้วเวลาประกอบเข้าไปนะมีชิ้นส่วนเหลือมากมายเลย ประกอบไม่หมด เห็นไหม เพราะอะไร เพราะทั้งๆ ที่มีตำราวางอยู่นะ แต่ถ้าเราปฏิบัติ เราทำของเรา เราคล่องตัวของเรา ไม่ต้องใช้ตำราเลย ฟังเสียงยังรู้เลยว่า เครื่องยนต์เป็นอย่างไร

จิตก็เหมือนกัน ในการประพฤติปฏิบัติ เวลาพูดมามันจะเข้าใจของมันเป็นขั้นเป็นตอนเข้าไป สิ่งนี้มันเป็นความจริง ถ้าความจริงอันนี้ สิ่งต่างๆ เห็นไหม คูติ ดูอย่างการซ่อมบำรุงรักษาประเทศของเรา ถ้ามีใครดูแลรักษามันจะเป็นประโยชน์ใช้ไหม

นี่ก็เหมือนกัน ธรรมะถ้ามีคนรู้จริงรักษาไว้ มันจะเป็นประโยชน์ตรงนี้ไง ทุกคนถึงแสวงหา
ขอให้ผู้รู้จริงแล้วประกอบสิ่งนี้ มันจะเป็นประโยชน์กับทุกๆ คนต่อไป เอวัง